

ÜPP toetuste jagunemine ja ühtlus, MAK 2. telje tootjate majanduslik jätkusuutlikkus

Katrin Vask

katrin.vask@pmk.agri.ee

23.04.2013

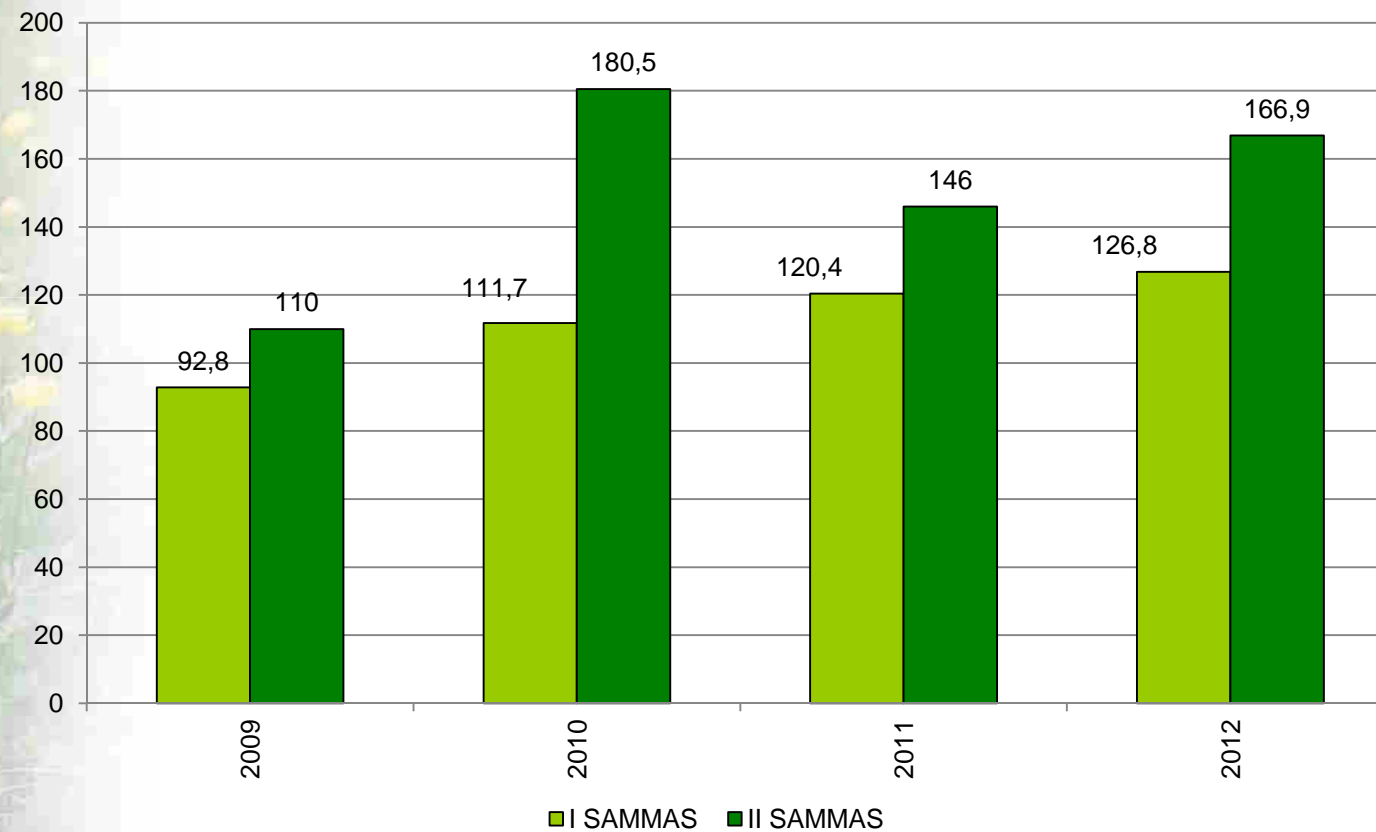
Põllumajandusministeerium

Toetuste jagunemise analüüsi meetodika

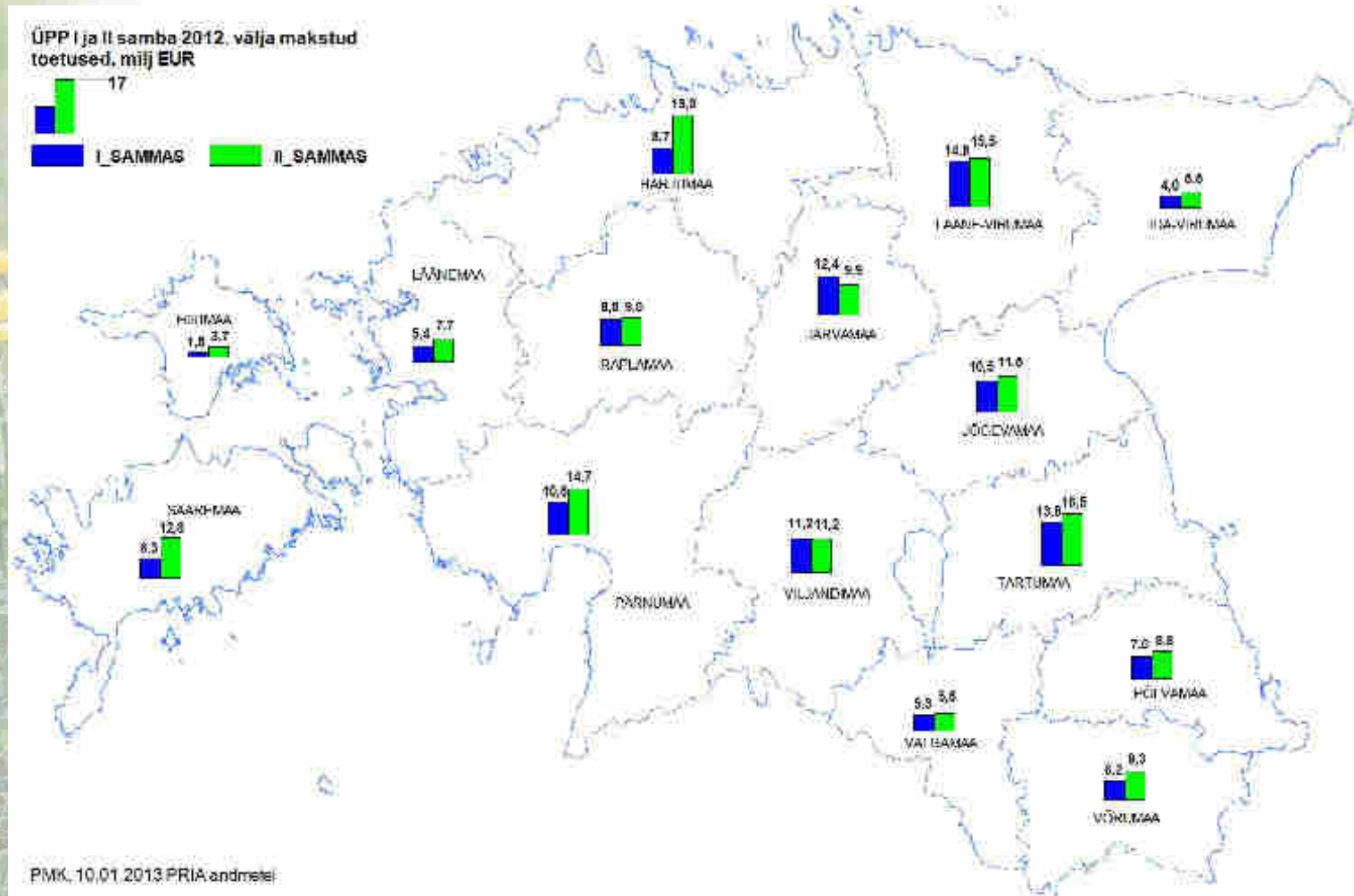
- Toetuste maakondlikul jaotamisel võeti aluseks 2012. aastal PRIA poolt välja makstud toetused. Arvesse võeti kõik ÜPP I samba ja II samba ehk MAK kolme telje ja LEADER telje toetused.
- Toetuste jaotamisel on aluseks võetud PRIA kliendiregistris olev toetuse saaja **postiaadress**, kuna paljusid toetusi on väga keeruline siduda konkreetse tegevuskohaga.
- 2009. aasta kohta käivate andmete analüüsil on kasutatud PRIA andmepäringut 27.05.2010 seisuga, 2010. aasta kohta 26.09.2011 seisuga ja 2011. aasta kohta 15.02.2012 seisuga ning 2012. aasta kohta 10.01.2013 seisuga.

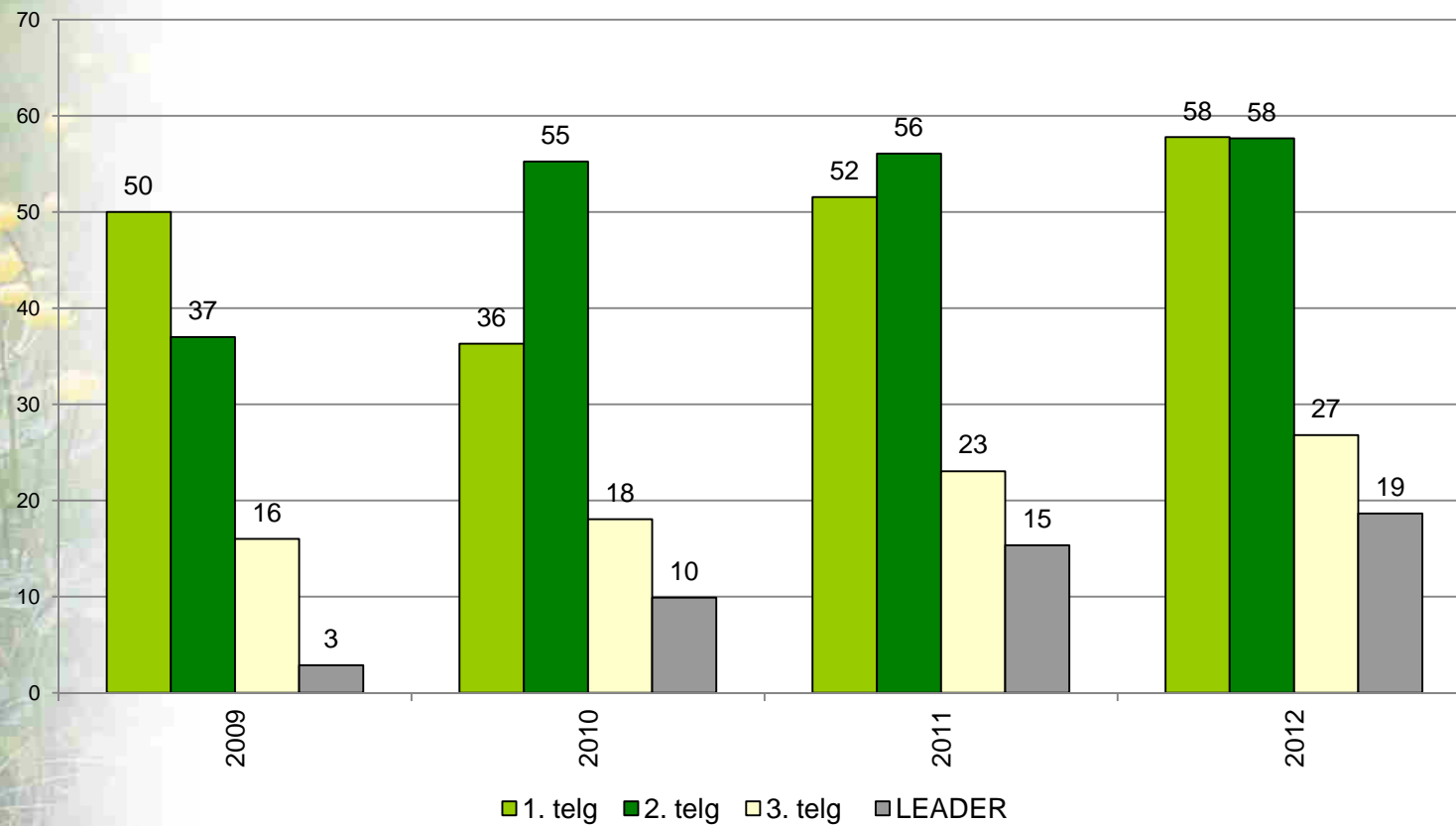
I ja II samba väljamakstud toetused 2009-2012, miljon EUR

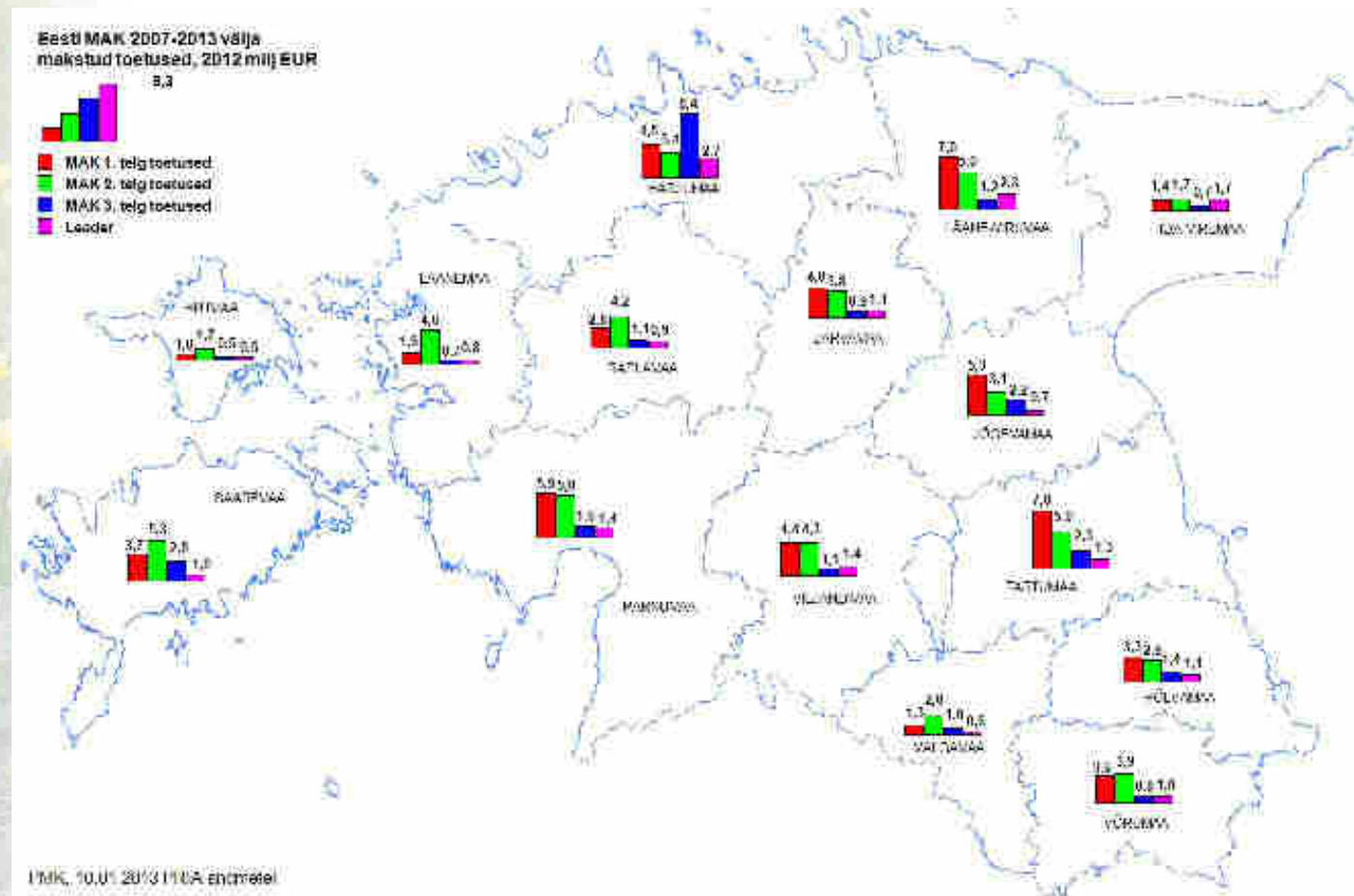
I ja II samba välja makstud toetuste jagunemine maakonniti 2012. aastal milj EUR

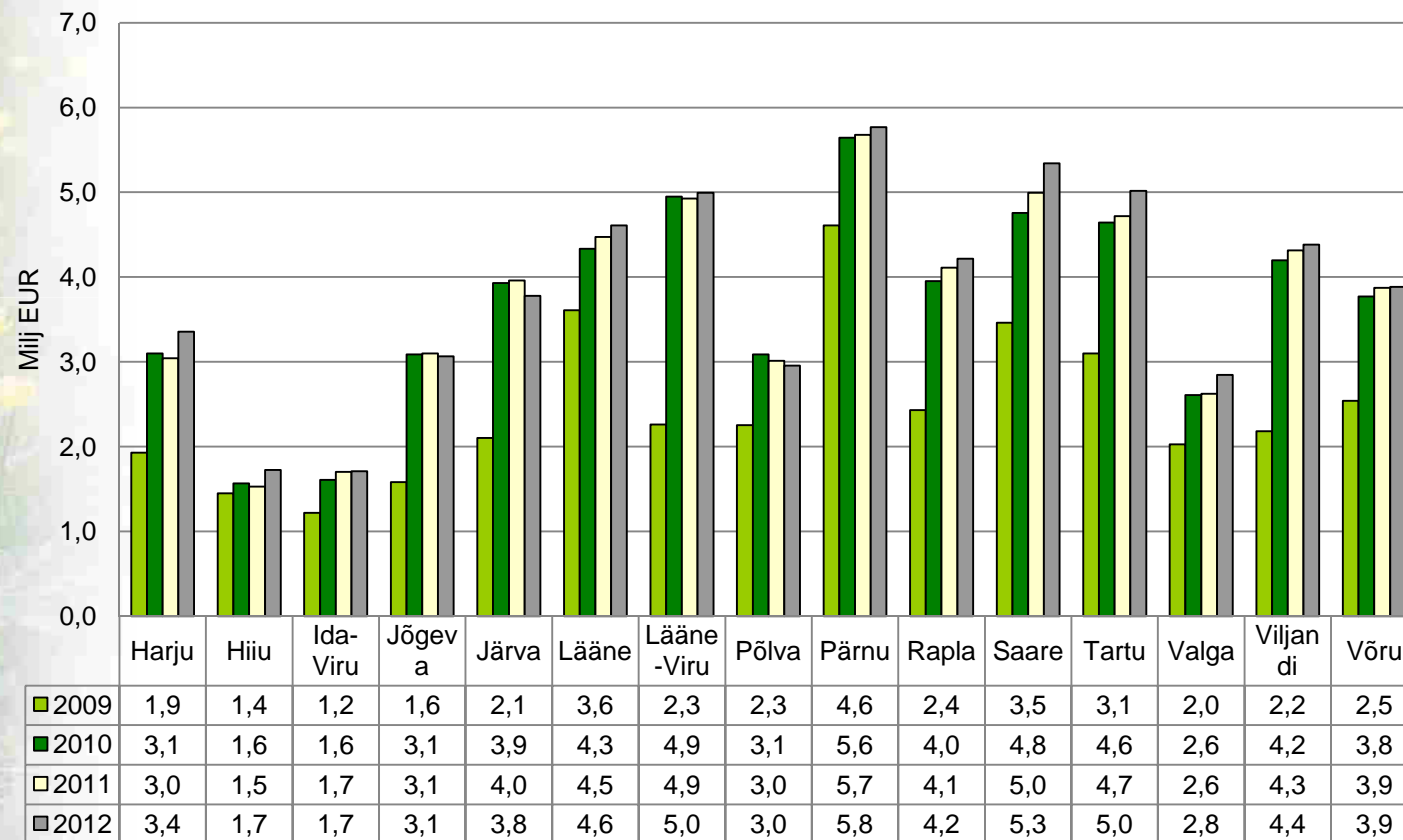
MAK 2007-2013 toetuste väljamaksmine telgede kaupa 2009 - 2012 aastal, milj EUR

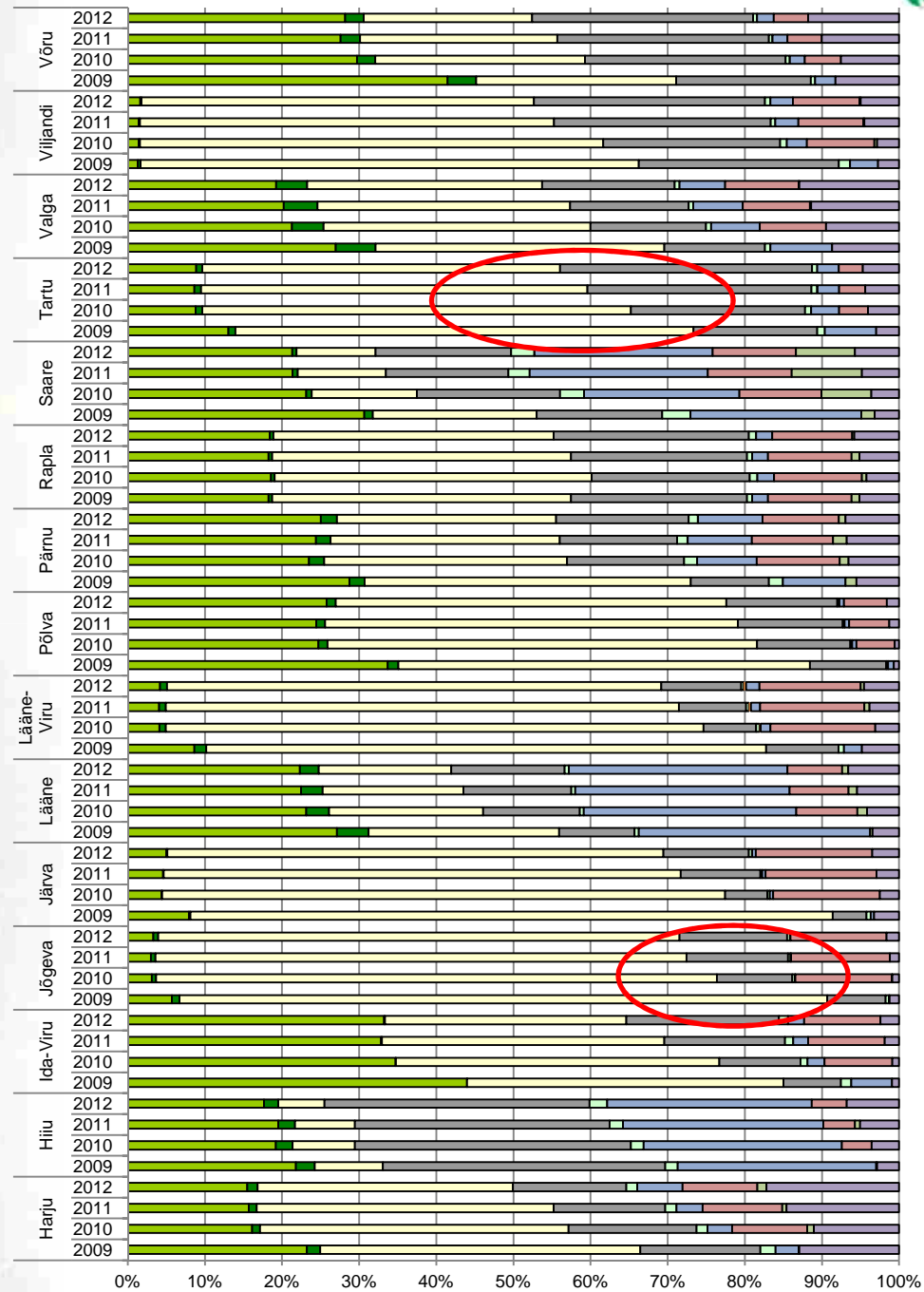

MAK 1., 2., 3. ja LEADER telje toetuste jagunemine maakonniti 2012. aastal, milj EUR

MAK 2007-2013 2. telje kõikide toetuste väljamaksete jagunemine maakonniti 2009-2012, miljon EUR

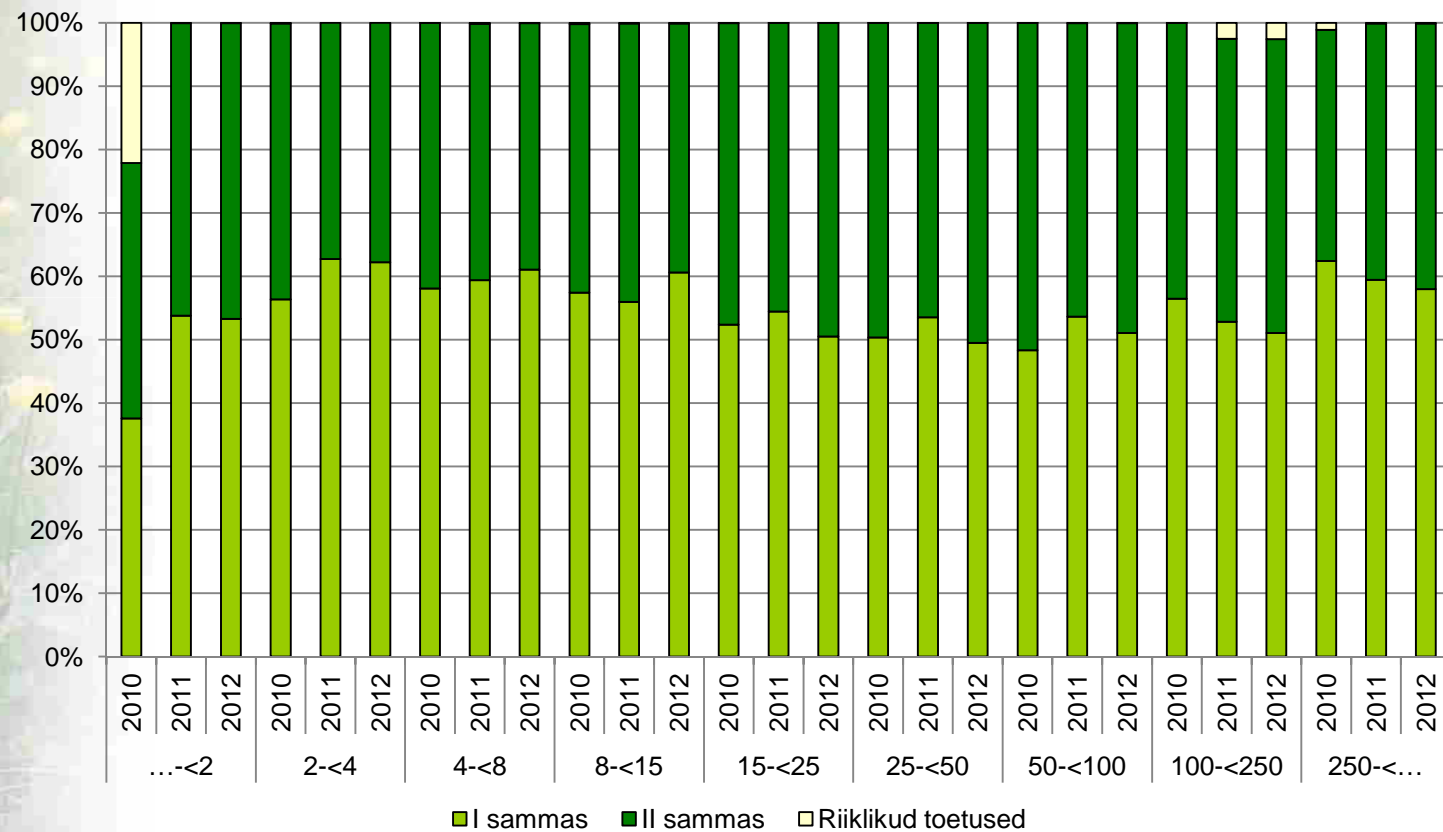

- ESA
- NAT
- KSM
- MAHE
- OTL
- LKT
- KIA
- NAM

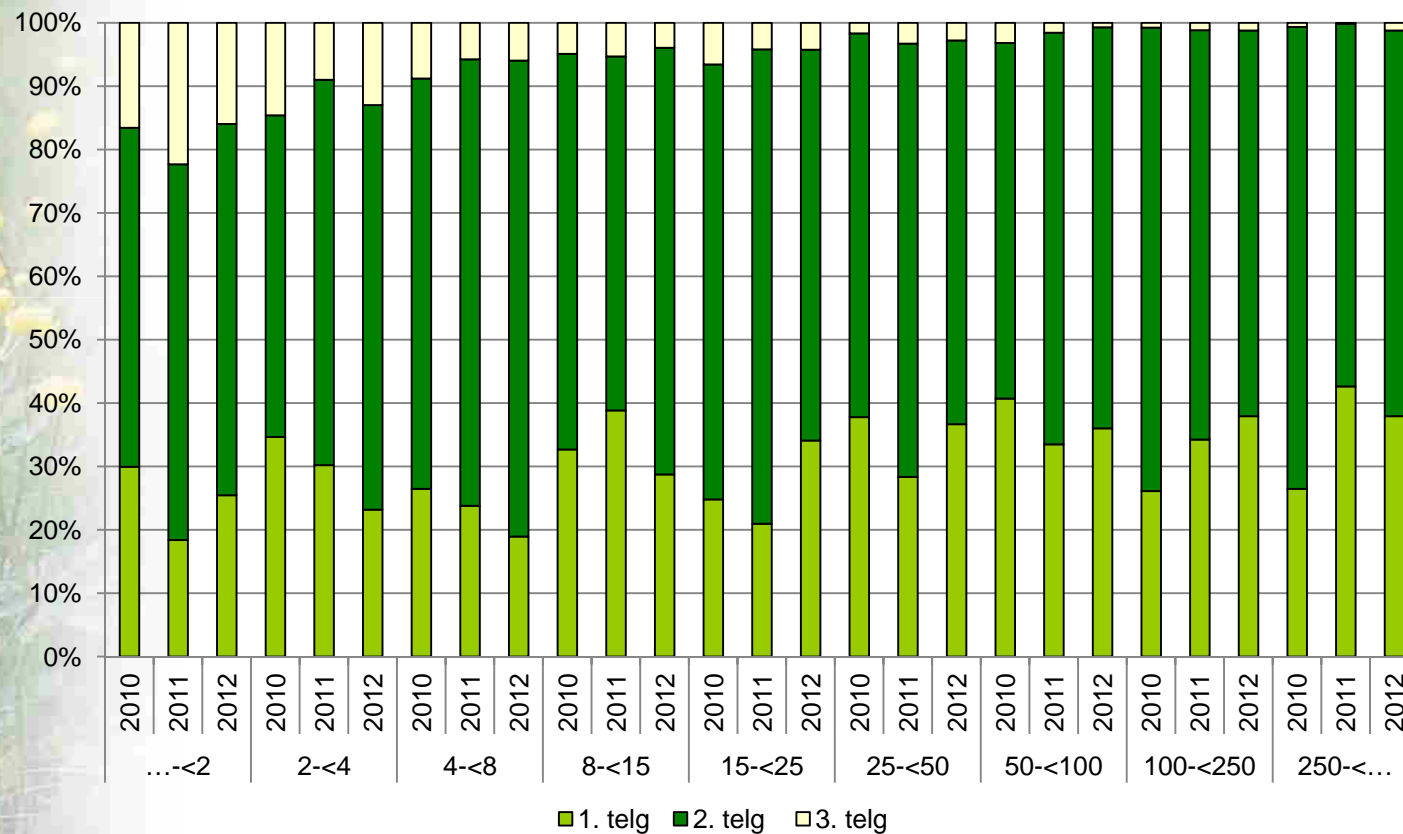
Tootjate suurusklassidesse ja tootmistüüpidesse jaotamine

- Toetuste analüüsil määrati igale PRIA põllumajandusloomade- ja põllumassiivide registris olevale tootjale (kellel oli maid ja/või loomi) tootmistüüp ja majanduslik suurus vastavalt Euroopa Liidu FADN tüpoloogiale.
- Suurusklassid ja tootmistüübid on määratud vastavalt standardkogutoodangu (SKT) väärtusele eurodes. SKT määratakse lähtudes hektarite ja loomade arvust selles majapidamises ning vastavatest standardtoodangu koefitsientidest.
- Suurusklassid on jaotatud järgmiselt: ...-2, 2-<4, 4-<8, 8-<15, 15-<25, 25-<50, 50-<100, 100-<250 ja 250-<.... tuhat eurot.
- Eestis on kasutusel seitse tootmistüüpi: taimekasvatus (A), aiandus (B), püsiluudid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus (F), sea- ja linnukasvatus (G) ja segatootmine (H).

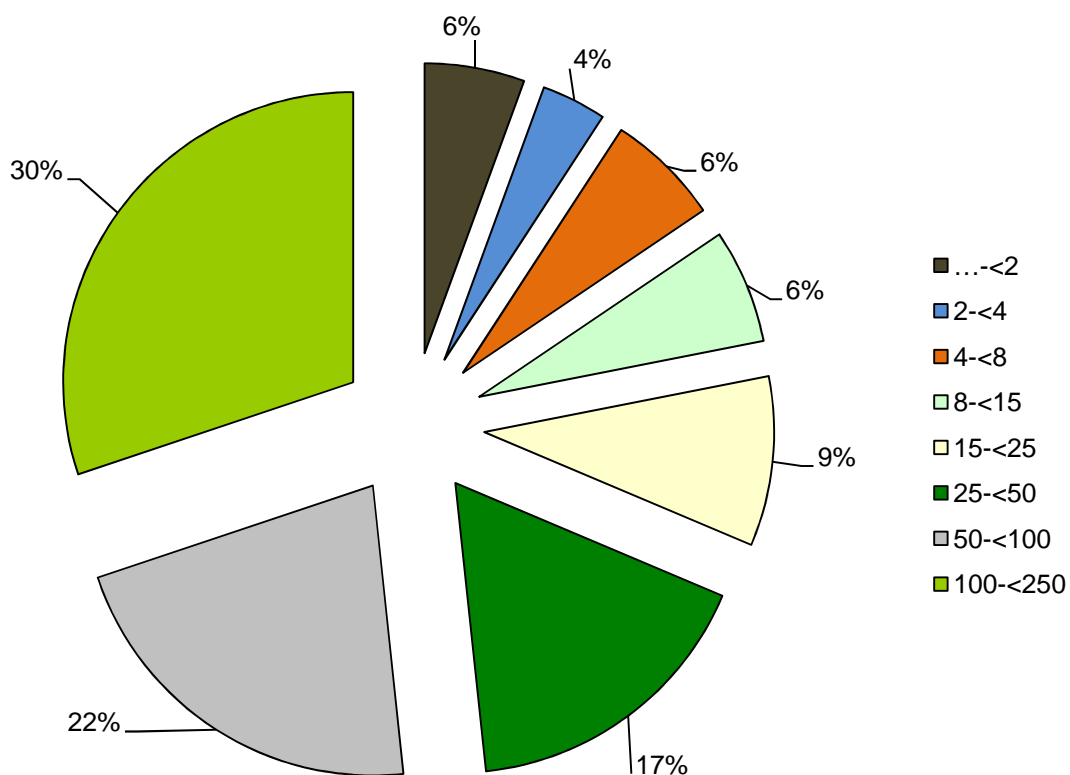
I ja II samba ning riiklike toetuste jagunemine kogusummas majandusliku suuruse alusel, 2010-2012

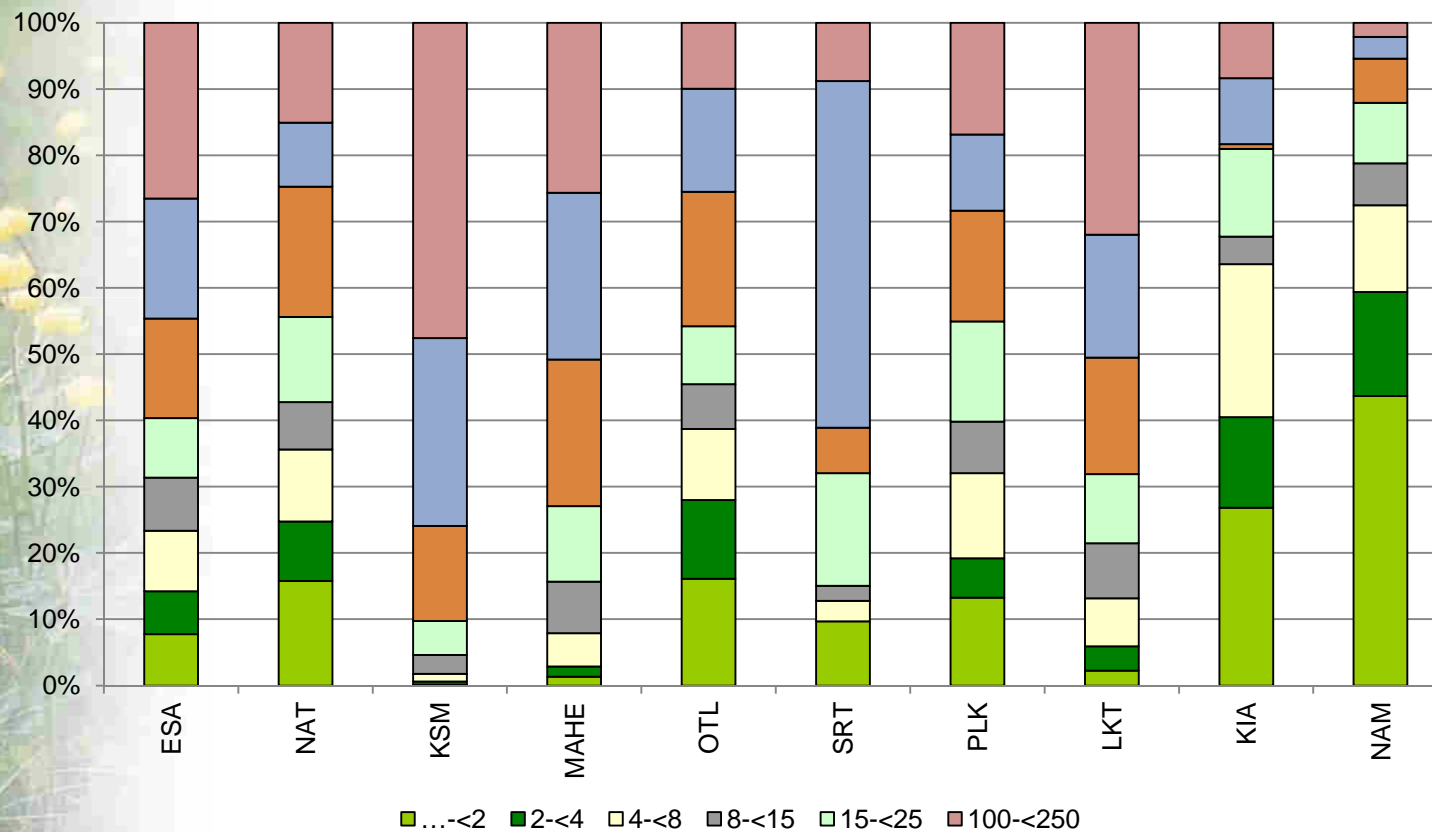
1., 2. ja 3. telje välja makstud toetuste osakaal II samba toetuste kogusummas majandusliku suuruse alusel, 2010-2012

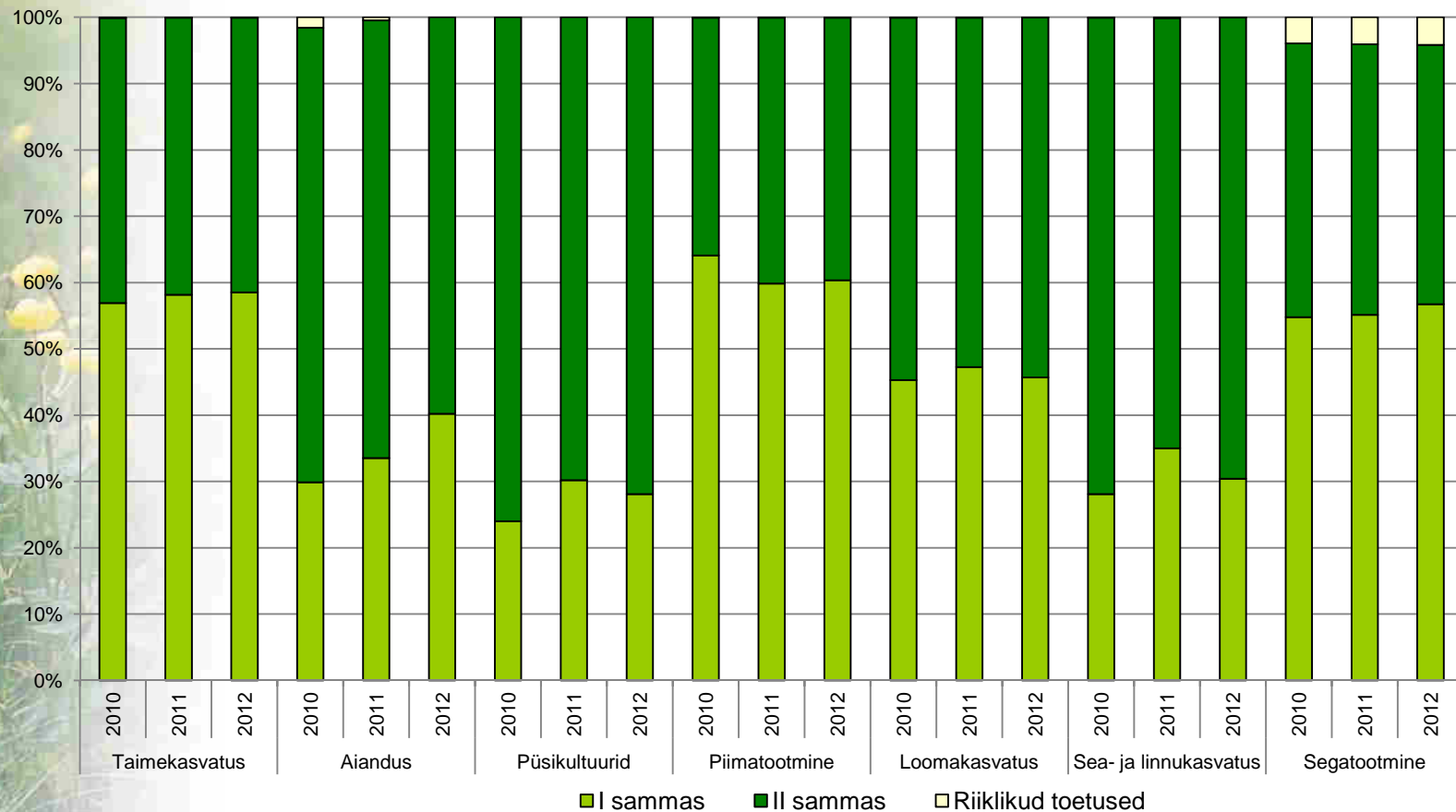
2. telje kõikide välja makstud toetuste jagunemine suurusgruppide vahel 2012. aastal, %

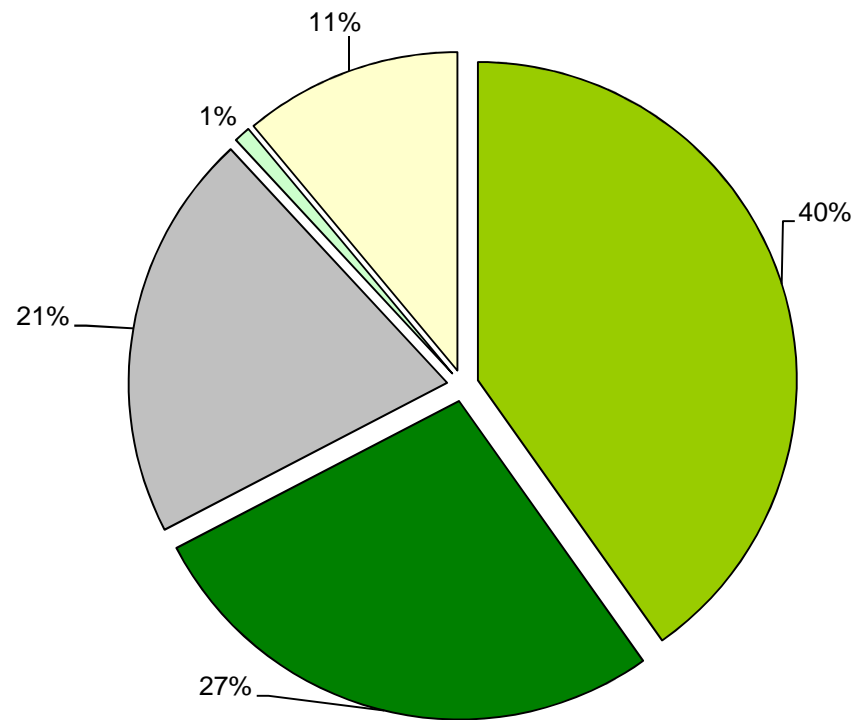
Erineva majandusliku suurusega (tuh EUR) tootjatele väljamakstud toetuste osakaal 2. telje erinevate välja makstud toetuste kogusummas, 2012

I ja II samba ning riiklike toetuste jagunemine toetuste kogusummas tootmistüübi, 2012

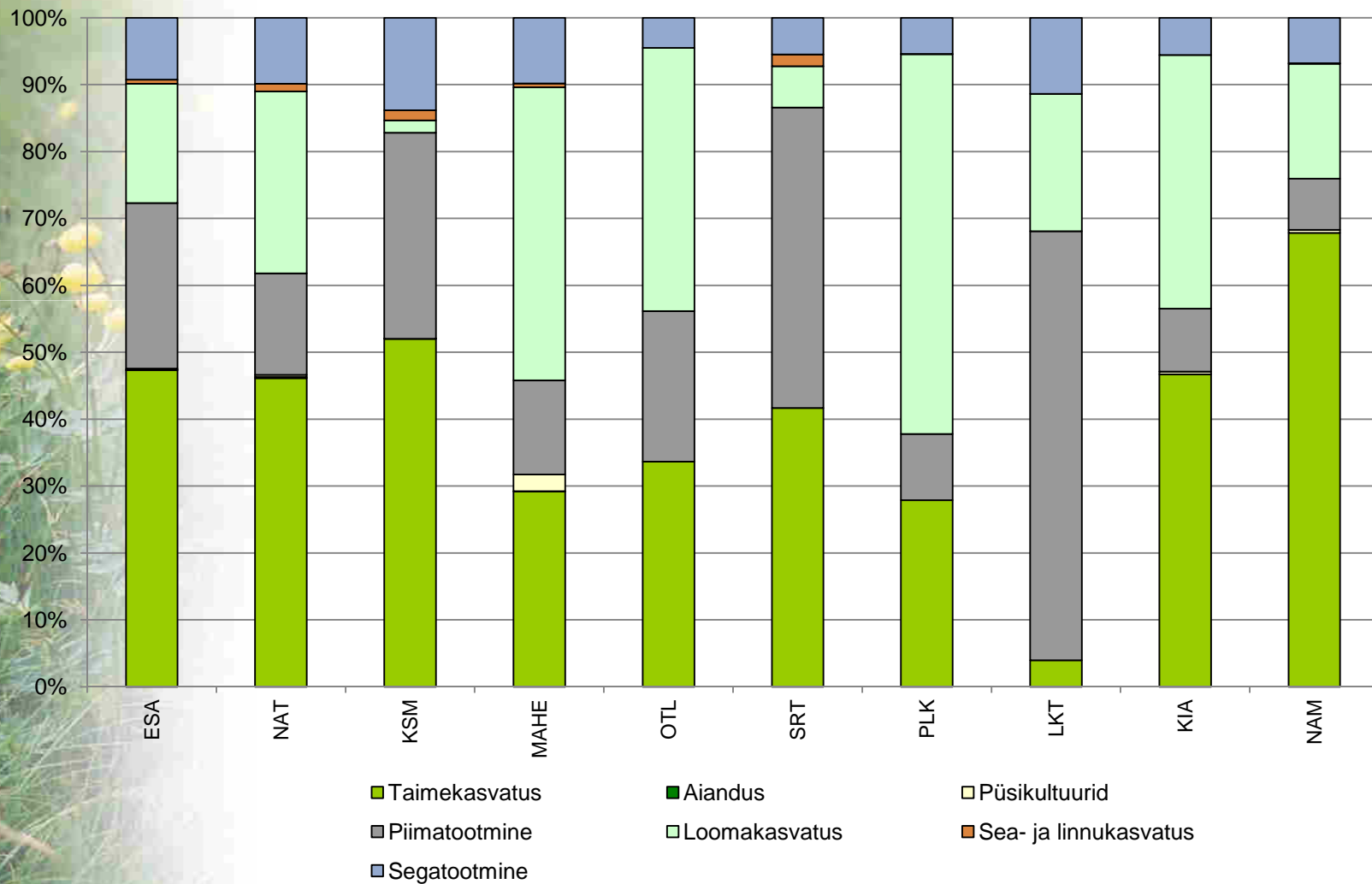

2. telje välja makstud kogusumma jagunemine tootmistüübiti, 2012

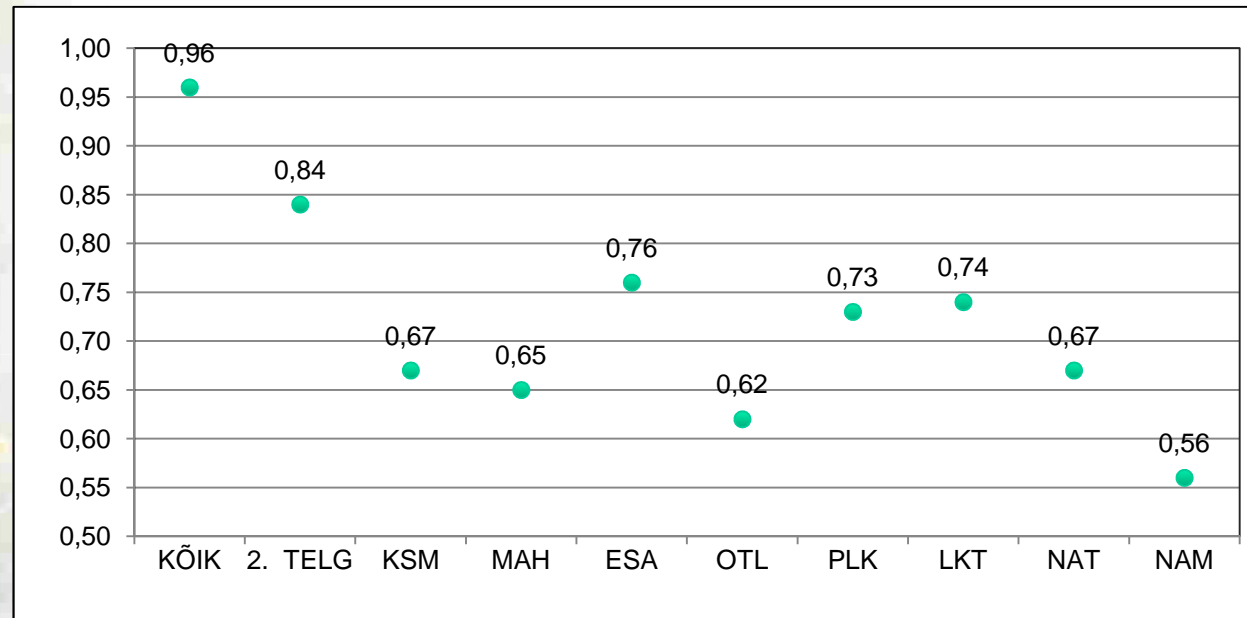

■ Taimakasvatus ■ Piimatootmine ■ Loomakasvatus ■ Sea- ja linnukasvatus ■ Segatootmine

Erineva tootmistüübiga tootjatele väljamakstud toetuste osakaal 2. telje erinevate välja makstud toetuste kogusummas, 2012

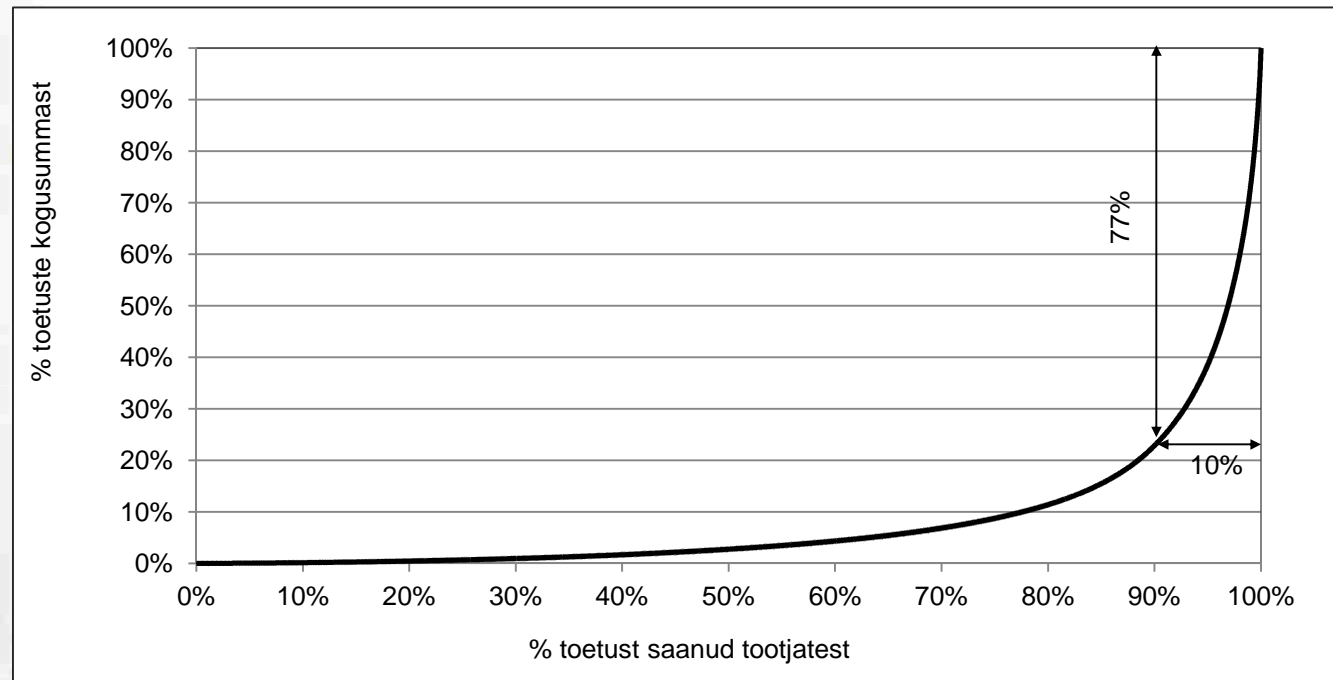
Toetuste Gini koefitsient MAK 2. telje meetmete lõikes, 2012

Gini koefitsient näitab ebaühtlast toetuste jaotumist. Gini koefitsient jääb alati vahemikku nullist üheni, kusjuures null näitab maksimaalset võrdsust ja üks absoluutset ebavõrdsust.

Üldiselt peetakse Gini koefitsiendi puhul väärtust 0,6-0,7 väga ebavõrdseks jaotuseks ning jaotust 0,2-0,35 kõige ühtlasemaks jaotuseks.

Lorenzi kõver MAK 2. telje toetuste jagunemise kohta 2012. aastal

Lorenzi kõver kajastab graafiliselt sissetulekute jaotumist. Mida suurema paindega on joon, seda ebaühtlasemalt sissetulekud jaotuvad.

2. telje toetuse taotlejate jätkusuutlikkus

Metoodika:

- kasutatud Põllumajandusministeeriumi poolt uuringu “Eesti põllumajandusettevõtete konkurentsivõime analüüs” käigus välja töötatud metoodikat;
- aluseks võetud jätkusuutlikku arengut tagav brutolisandväärtus (BLV) tase tööjõu aastaühiku (TJÜ) kohta;
- BLV arvestamisel on eeldatud, et põllumajandusettevõtte peab katma konkurentsivõimelise palgataseme töötajatele (sh ka pereliikmetele!) ja 5% ettevõtte põhivarade keskmisest väärtusest, mis on vajalik normaalseks taastootmiseks.
- Jätkusuutlikkuse määramiseks on kasutatud FADN andmebaasi andmeid.

Jätkusuutlikku arengut tagav BLV/TJÜ 2. telje meetmete lõikes 2007-2013

Meede		2007	2008	2009	2010	2011
2.1	Ebasoodsamate piirkondade toetus	10 857	12 314	12 337	13 067	13 501
2.2	NATURA 2000 toetus põllumajandusmaale	11 179	12 748	12 613	14 011	14 693
2.3.1	Keskkonnasõbraliku majandamise toetus	11 260	12 665	12 577	14 196	14 802
2.3.2	Mahepõllumajandusliku tootmise toetus	10 380	11 613	11 043	12 655	13 270
2.3.3	Ohustatud tõugu looma pidamise toetus	10 724	12 102	12 328	12 989	13 285
2.3.5	Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus	10 780	12 570	12 091	13 311	13 636
2.4	Loomade karjatamise toetus				12 938	13 608
2.7	NATURA 2000 toetus erametsamaale	10 390	12 043	11 881	13 673	14 376
	Tavatootjad	10 748	11 977	12 288	11 906	12 287
	II telje tootjad	10 790	12 254	12 145	13 356	13 882
	Eesti keskmine	10 817	12 409	12 300	12 671	13 534

Tavatootjad – MAK 2. telje toetusi mittetaotlenud tootjad;
 2. telje tootjad - MAK 2. telje toetusi taotlenud tootjad;
 Eesti keskmine - FADN põllumajandustootjate üldkogumisse kuuluvad tootjad (standardkogutoodangu väärtus üle 4 000 EUR).

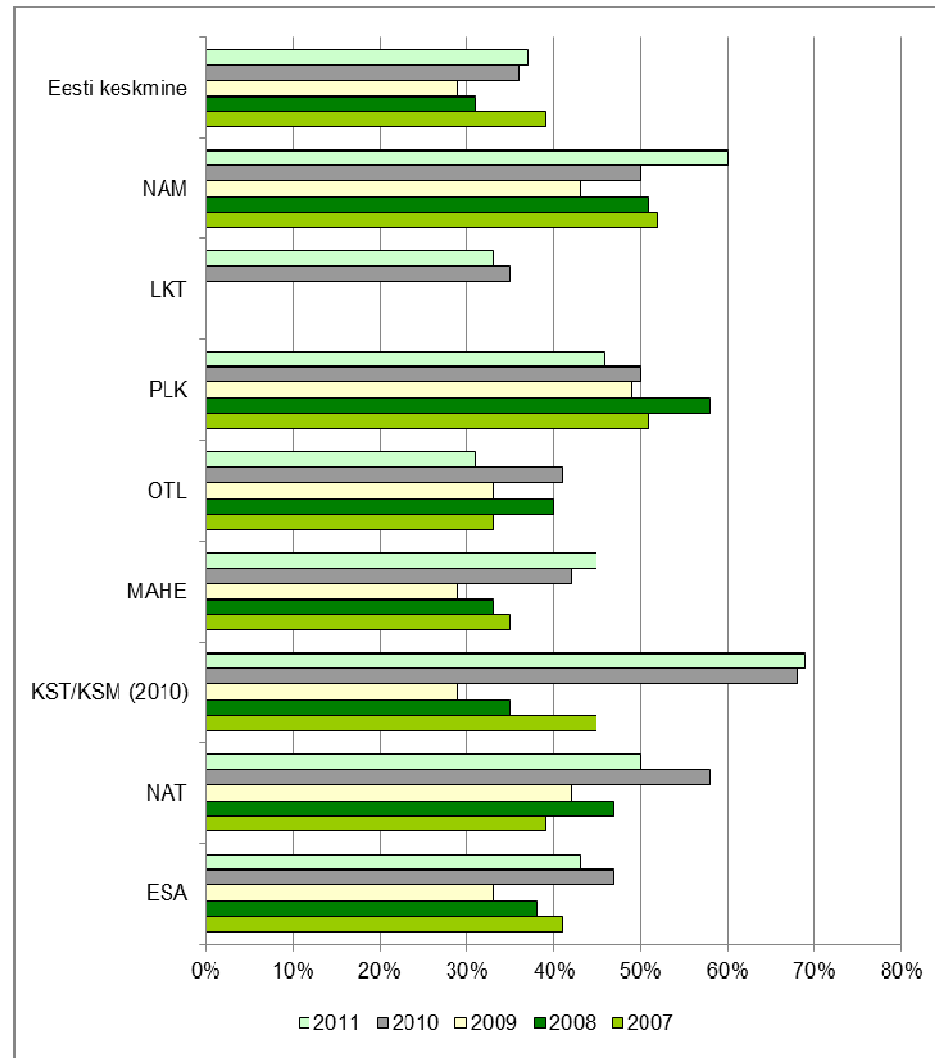
Jätkusuutlikkuse hindamiseks võrreldi iga ettevõtte tegelikku BLV taset TJÜ kohta arvestusliku jätkusuutlikkuse tasemega. Jätkusuutlikku arengut tagava BLV TJÜ hindamiskriteeriumid olid järgmised:

- kui BLV tööjõu aastaühiku kohta oli üle 80% jätkusuutlikkuse tasemest, siis oli põllumajandusettevõtte jätkusuutlik;
- kui BLV jäi alla 80% jätkusuutlikkuse tasemest, siis antud ettevõtte BLV tootmise tase TJÜ kohta ei taga jätkusuutlikku arengut.

FOTO: Arne Ader

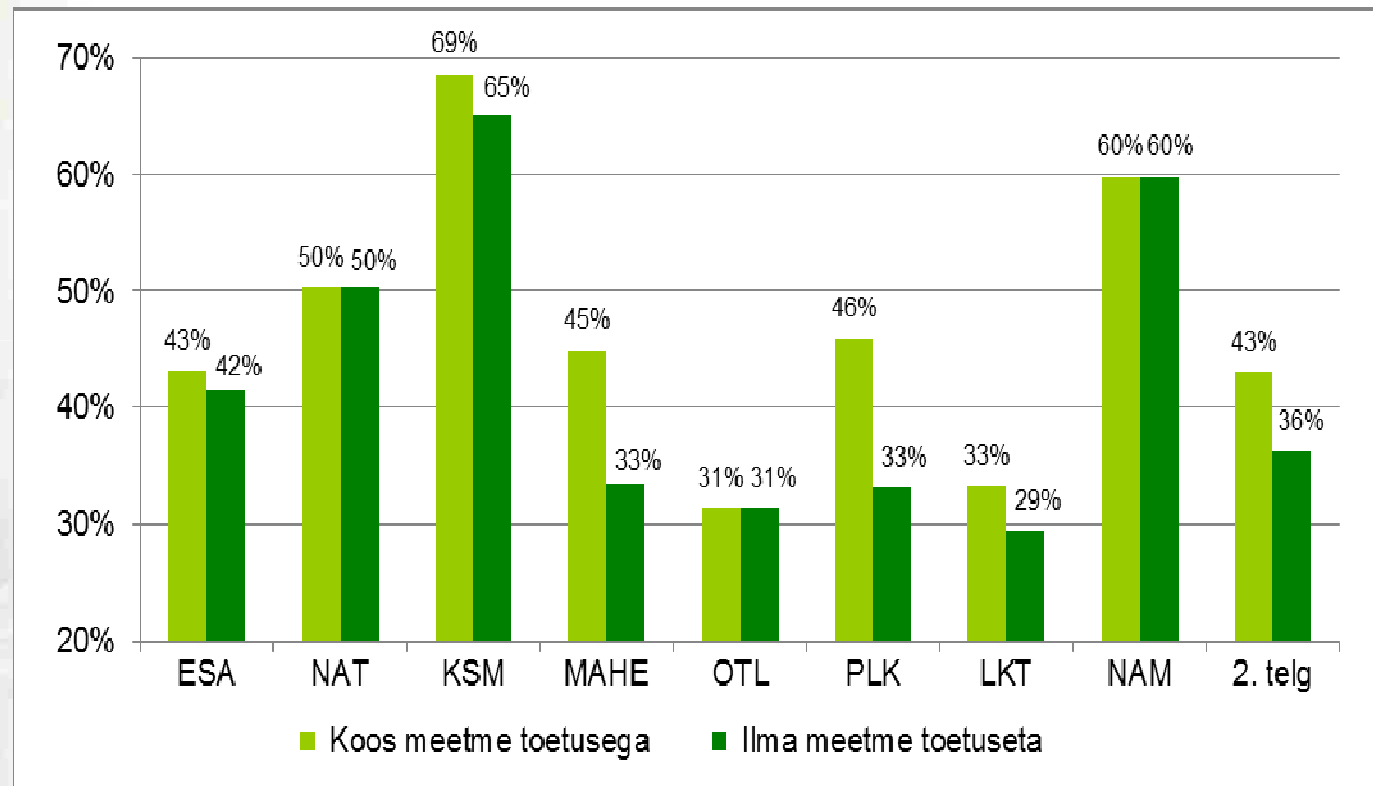
Jätkusuutlikke tootjate osa (%) tootjate koguarvust 2. telje meetmete lõikes perioodil 2007-2011

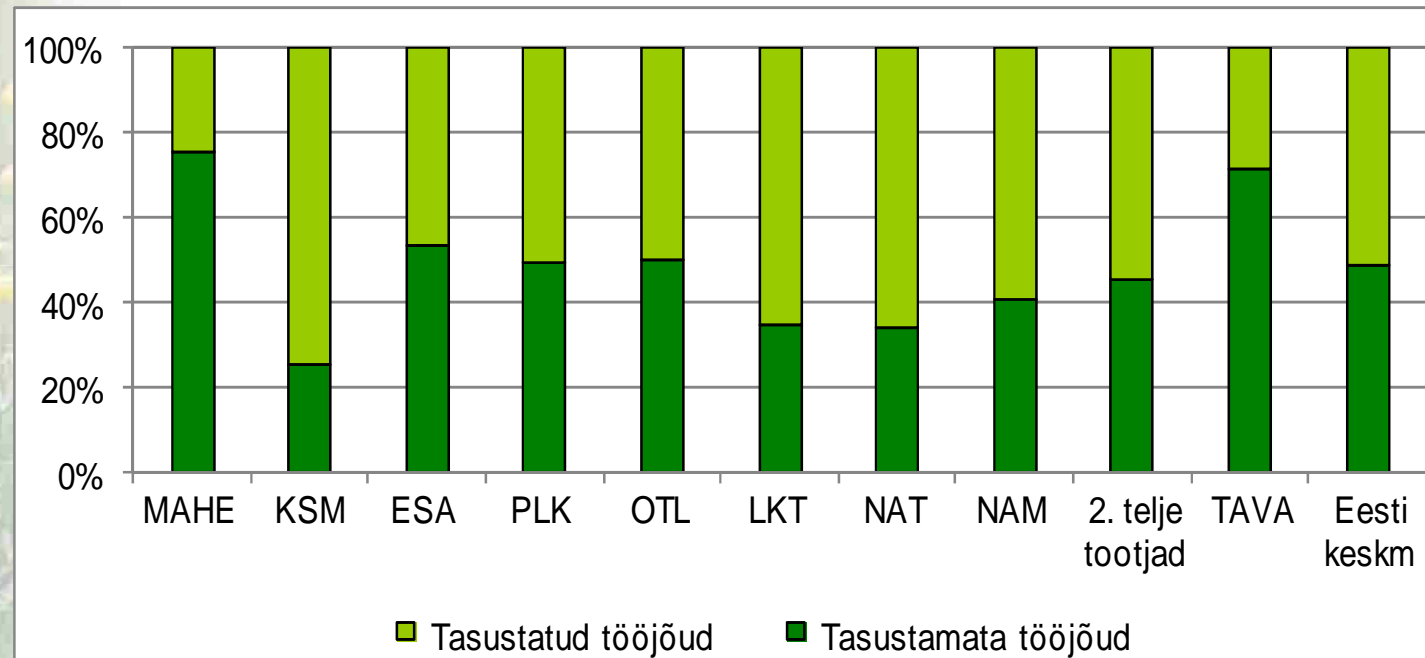
MAK 2007-2013 2. telje erinevate toetuste saajate brutolisandväärtus (€/tjü) ja BLV muutus (%) aastati perioodil 2007-2011

Meede	2007	2008		2009			2010			2011		
		keskm	muutus 2007-2008	keskm	muutus 2008-2009	muutus 2007-2009	keskm	muutus 2009-2010	muutus 2007-2010	keskm	muutus 2010-2011	muutus 2007-2011
ESA	16 887	14 792	-2 095 -12%	13 436	-1 356 -9%	-3 451 -20%	22 183	8 747 65%	5 296 31%	22 938	756 3%	6 052 36%
NAT	19 850	19 610	-240 -1%	16 441	-3 169 -16%	-3 409 -17%	28 096	11 655 71%	8 246 42%	29 630	1 535 5%	9 781 49%
KSM	20 397	16 645	-3 752 -18%	13 420	-3 225 -19%	-6 978 -34%	28 910	15 490 115%	8 512 42%	32 293	3 383 12%	11 895 58%
MAHE	10 820	11 474	654 6%	10 291	-1 183 -10%	-528 -5%	20 056	9 765 95%	9 237 85%	21 722	1 666 8%	10 902 101%
OTL	10 304	11 617	1 313 13%	14 075	2 458 21%	3 771 37%	18 121	4 046 29%	7 817 76%	18 088	-33 0%	7 784 76%
PLK	16 060	18 310	2 250 14%	16 241	-2 069 -11%	181 1%	23 146	6 906 43%	7 086 44%	23 976	830 4%	7 916 49%
LKT							20 137			21 941	1 804 9%	
NAM	12 758	14 770	2 011 16%	14 359	-411 -3%	1 601 13%	28 490	14 131 98%	15 732 123%	32 050	3 560 12%	19 292 151%

Jätkusuutlikke tootjate osa (%) tootjate koguarvust 2. telje meetmete lõikes (ilma ja koos meetme toetuseta) 2011. a.

Tööjõu kasutuse struktuur (%) 2. telje toetuse taotlejate lõikes 2011. aastal

TÄNAN KUULAMAST!

FOTO: Arne Ader